Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 14 juli 2016*

”Begäran om förhandsavgörande — Rättsligt samarbete på privaträttens område — Förordning (EG) nr 44/2001 — Artikel 5.1 och 5.3 — Behörig domstol — Begreppen ’talan som avser avtal’ och ’talan utanför avtalsförhållanden’ — Plötsligt brytande av långvariga affärsförbindelser — Skadeståndstalan — Begreppen ’försäljning av varor’ och ’utförande av tjänster’”

I mål C-196/15,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av cour d’appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris, Frankrike) genom beslut av den 7 april 2015, som inkom till domstolen den 29 april 2015, i målet

Granarolo SpA

mot

Ambrosi Emmi France SA,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Ilešič samt domarna C. Toader (referent), A. Rosas, A. Prechal och E. Jarašiūnas,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: handläggaren V. Tourrès,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 3 december 2015,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Granarolo SpA, genom S. Dechelette-Roy och M. Agbo, avocats

— Ambrosi Emmi France SA, genom L. Pettiti, avocat,

— Frankrikes regering, genom D. Colas, F.-X. Bréchot och C. David samtliga i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom A. Lewis och M. Wilderspin, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 23 december 2015 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: franska.

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 5.1 och 5.3 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1) (nedan kallad Bryssel I-förordningen).

2 Denna begäran har framställts i ett mål mellan Granarolo SpA, ett bolag bildat enligt italiensk rätt (nedan kallad Granarolo), och Ambrosi Emmi France SA, ett bolag bildat enligt fransk rätt (nedan kallad Ambrosi), angående en talan om skadestånd på grund av ett plötsligt brytande av långvariga affärsförbindelser.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I artikel 2.1 i Bryssel I-förordningen föreskrivs följande:

”Om inte annat föreskrivs i denna förordning, skall talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den staten, oberoende av i vilken stat han har medborgarskap.”

4 Artikel 5.1 och 5.3 i denna förordning har följande lydelse:

”Talan mot den som har hemvist i en medlemsstat kan väckas i en annan medlemsstat:

1) a) om talan avser avtal, vid domstolen i uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser;
   b) i denna bestämmelse, och såvida inte annat avtalats, avses med uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser

      — vid försäljning av varor, den ort i en medlemsstat dit enligt avtalet varorna har eller skulle ha levererats,

      — vid utförande av tjänster, den ort i en medlemsstat där enligt avtalet tjänsterna har eller skulle ha utförts;
   c) om punkt b inte gäller, skall punkt a gälla,

…

3) om talan avser skadestånd utanför avtalsförhållanden, vid domstolen i den ort där skadan inträffade eller kan inträffa,

…”

Fransk rätt

5 Artikel L. 442-6 i code de commerce (handelslagen) har följande lydelse:

”I. Varje producent, näringsidkare, industriidkare eller person som är inskriven i yrkesregistret har skadeståndsansvar och är skyldig att ersätta skada som uppkommer av följande handlingar:

…

5° [f]ör plötsligt brytande, även delvist, av en etablerad affärsförbindelse, utan skriftlig uppsägning som tar hänsyn till varaktigheten av affärsförbindelsen och iakttar den minimiuppsägningstid som fastställs, med hänvisning till gällande praxis inom handeln, i branschavtal. När affärsförbindelsen avser tillhandahållande av produkter under distributörens varumärke, är minimiuppsägningstiden dubbelt så lång som den skulle ha varit om produkten inte tillhandahölls under distributörens varumärke. I brist på sådana avtal kan förordningar från ministern med ansvar för ekonomin, för varje produktkategori, fastställa, med hänsyn till gällande praxis inom handeln, en minimiuppsägningstid och utforma villkor för brytande av affärsrelationer, bland annat på grundval av deras varaktighet. De föregående bestämmelserna hindrar inte rätten till uppsägning utan meddelande i förväg, i händelse av att den andra parten inte uppfyller sina förpliktelser eller i händelse av force majeure. När brytandet av affärsrelationerna följer av en konkurrensutsatt upphandling via distansbudgivning är minimiuppsägningstiden dubbelt så lång än vad som följer av tillämpningen av detta stycke i de fall där den ursprungliga uppsägningstiden är under sex månader och minst ett år i övriga fall.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

6 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att Ambrosi, som har sitt säte i Nice (Frankrike), har distribuerat livsmedel i Frankrike som utvecklats av Granarolo, som har sitt säte i Bologna (Italien), sedan ungefär 25 år utan något ramavtal eller exklusivt avtal.

7 Den 10 december 2012 underrättade Granarolo genom rekommenderat brev Ambrosi om att Granarolos produkter från och med den 1 januari 2013 skulle distribueras i Frankrike och Belgien genom ett annat franskt företag.

8 Ambrosi ansåg att detta brev utgjorde ett plötsligt brytande av etablerade affärsförbindelser, i den mening som avses i artikel L. 442-6 i handelslagen, varigenom minimiuppsägningstiden, med hänsyn till varaktigheten av deras affärsförbindelse, inte iakttagits och väckte talan om skadestånd vid tribunal de commerce de Marseille (Handelsdomstolen i Marseille, Frankrike) mot Granarolo med stöd av nämnda bestämmelse.

9 Genom avgörande av den 29 juli 2014 förklarade den domstolen sig vara behörig med motiveringen att talan avsåg skadestånd utanför avtalsförhållanden och att den ort där skadan inträffade, i den mening som avses i artikel 5.3 i Bryssel I-förordningen, var Ambrosis säte i Nice.

10 Genom handling som inkom den 12 augusti 2014 framställde Granarolo en invändning om domstolens behörighet vid cour d’appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris, Frankrike), för att bestrida den territoriella behörigheten för Tribunal de commerce de Marseille (Handelsdomstolen i Marseille), med motiveringen att förevarande talan rör avtal i den mening som avses i Bryssel I-förordningen, i vilken artikel 5.1 som kriterium för anknytning föreskriver den ort dit varorna har eller skulle ha levererats enligt de avtal som successivt ingåtts vid varje leverans. Denna ort ska emellertid vara fabriken i Bologna, i enlighet med angivelsen av ”*Ex works*” (”fritt fabrik”) på de fakturor som utfärdats av

Granarolo och i överensstämmelse med en av de standardiserade uttryck (Incoterms) som fastställts av Internationella Handelskammaren i syfte att närmare ange de rättigheter och skyldigheter som parterna har vid internationell handel.

11 Ambrosi har i första hand gjort gällande att franska domstolar är behöriga eftersom tvisten rör skadestånd utanför avtalsförhållanden och att den ort där skadan inträffade är belägen i Frankrike, där Granarolos livsmedelsprodukter säljs. I andra hand har bolaget gjort gällande att det inte är visat att alla successiva avtal har ingåtts enligt Incoterm ”*Ex works*”.

12 Den hänskjutande domstolen har konstaterat att en talan som den som är i fråga i det nationella målet, vilken grundar sig på artikel L. 442-6 i handelslagen, enligt den franska rättsordningen utgör en talan om skadestånd utanför avtalsförhållanden och har i detta hänseende hänvisat till ett flertal nyligen meddelade domar från cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike).

13 Då den hänskjutande domstolen emellertid anser att begreppen ”avtal” och ”utanför avtalsförhållanden” i den mening som avses i Bryssel I-förordningen är självständiga unionsrättsliga begrepp, bedömer den att det är nödvändigt att begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen i detta hänseende.

14 Mot denna bakgrund beslutade cour d’appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Ska artikel 5.3 i Bryssel I-förordningen tolkas så, att talan om ersättning för brytande av affärsförbindelser, vilka uppkommit genom leverans av varor under flera år till en distributör utan ramavtal eller exklusivt avtal, utgör talan om skadestånd utanför avtalsförhållanden?

2) Om den första frågan besvaras nekande, är artikel 5.1 b i denna förordning tillämplig för fastställande av uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser i de fall som anges [i den första frågan]?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

15 Genom den första frågan önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artikel 5.3 i Bryssel I-förordningen ska tolkas så, att en talan om skadestånd på grund av ett plötsligt brytande av långvariga affärsförbindelser, såsom den som är i fråga i det nationella målet, avser ”skadestånd utanför avtalsförhållanden”, i den mening som avses i nämnda bestämmelse.

16 Domstolen erinrar inledningsvis om att Bryssel I-förordningen syftar till att göra reglerna om behörighetskonflikter på privaträttens område mer enhetliga genom behörighetsbestämmelser som har en hög grad av förutsebarhet och syftar således till att främja rättssäkerheten genom att stärka rättsskyddet för personer hemmahörande i Europeiska unionen, så att en kärande utan svårighet kan avgöra vid vilken domstol denne ska väcka talan och en svarande rimligtvis kan förutse var talan kan väckas mot vederbörande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 april 2009, Falco Privatstiftung och Rabitsch, C-533/07, EU:C:2009:257, punkterna 21 och 22).

17 Enligt domstolens fasta rättspraxis grundar sig det system för fördelning av allmän behörighet som finns i kapitel II i Bryssel I-förordningen på den huvudregel i artikel 2.1 som innebär att talan mot personer som har hemvist i en medlemsstat ska väckas vid domstol i den staten, oavsett parternas nationalitet. Det är endast som undantag från denna huvudregel om behörighet för domstolar i svarandens hemviststat som det i kapitel II, avsnitt 2, i Bryssel I-förordningen föreskrivs ett antal regler om särskild behörighet, däribland den behörighetsregel som anges i artikel 5.3 i denna

förordning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2009, Zuid-Chemie, C-189/08, EU:C:2009:475, punkterna 20 och 21, och dom av den 18 juli 2013, ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, punkt 30).

18 Domstolen har slagit fast att dessa regler om särskild behörighet ska tolkas restriktivt och får inte ge upphov till en tolkning som går utöver de fall som uttryckligen nämns i förordningen (se dom av den 18 juli 2013, ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, punkt 31).

19 Det ska även erinras om att begreppen ”avtal” och ”skadestånd utanför avtalsförhållanden”, i den mening som avses i artikel 5.1 a och 5.3 i Bryssel I-förordningen, ska tolkas fristående, med hänsyn tagen framför allt till förordningens systematik och syften, för att säkerställa att förordningen tillämpas enhetligt i alla medlemsstater. Dessa begrepp kan således inte förstås som hänvisningar till hur det rättsförhållande som är föremål för prövning i det nationella målet kvalificeras enligt tillämplig nationell rätt (dom av den 13 mars 2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, punkt 18).

20 När det gäller begreppet ”talan som avser skadestånd utanför avtalsförhållanden” i artikel 5.3 i Bryssel I-förordningen omfattar det varje talan som syftar till att gentemot svaranden göra gällande ett ansvar som inte har anknytning till ett ”avtal” i den mening som avses i artikel 5.1 a i samma förordning (se dom av den 28 januari 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punkt 44 och där angiven rättspraxis).

21 Domstolen har slagit fast att enbart den omständigheten att den ena avtalsparten väcker talan om skadestånd mot den andra parten emellertid inte räcker för att anse att denna talan ”avser avtal”, i den mening som avses i artikel 5.1 a i Bryssel I-förordningen. Så är fallet enbart när det påtalade agerandet kan betraktas som ett åsidosättande av avtalsförpliktelserna, såsom dessa låter sig bestämmas utifrån föremålet för avtalet (dom av den 13 mars 2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, punkterna 23 och 24).

22 Av detta följer att det, i ett mål som det nationella målet, för att fastställa beskaffenheten av det skadeståndsanspråk som framställts vid den nationella domstolen ankommer på den domstolen att pröva om detta anspråk, oberoende av hur det kvalificeras i den nationella lagstiftningen, har anknytning till ett avtal.

23 Det ska erinras om att i ett stort antal medlemsstater kan långvariga affärsförbindelser som uppstår utan att det finns något skriftligt avtal, i princip, anses utgöra ett tyst avtalsförhållande, där ett avtalsbrott kan leda till inomobligatoriskt ansvar.

24 I detta avseende bör det noteras att även om artikel 5.1 i Bryssel I-förordningen inte kräver något ingående av ett skriftligt avtal, krävs det dock att det kan fastställas att det finns en avtalsförpliktelse för att bestämmelsen ska kunna tillämpas. Det ska förtydligas att en sådan förpliktelse kan anses ha uppstått tyst, bland annat när detta följer av otvetydiga handlingar som uttrycker parternas vilja.

25 I förevarande fall ankommer det således på den nationella domstolen att först och främst, med beaktande av de särskilda omständigheterna i det nationella målet, pröva om de långvariga affärsförbindelser som förelåg mellan parterna kännetecknas av att det föreligger förpliktelser som tyst överenskommits dem emellan, på så sätt att det mellan dem fanns ett förhållande som kan kvalificeras som ett avtalsförhållande.

26 Ett sådant tyst avtalsförhållande kan dock inte presumeras föreligga utan måste följaktligen styrkas. Bevisningen för att ett sådant avtalsförhållande föreligger ska grunda sig på en rad samstämmiga omständigheter, bland vilka kan ingå förekomsten av långvariga affärsförbindelser, lojalitet mellan parterna, transaktionernas regelbundenhet och förändring över tid i fråga om kvantitet och värde, eventuella avtal om fakturerat pris och/eller givna rabatter, samt den korrespondens som skett.

27 Det är vid en sådan helhetsbedömning som det ankommer på den hänskjutande domstolen att bedöma en sådan rad av samstämmiga omständigheter för att avgöra om det, även vid avsaknad av ett skriftligt avtal, mellan parterna föreligger ett tyst avtalsförhållande.

28 Mot bakgrund av ovanstående ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 5.3 i Bryssel I-förordningen ska tolkas så, att en talan om ersättning på grund av ett plötsligt brytande av långvariga affärsförbindelser, som den som är i fråga i det nationella målet, utgör inte en talan om skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i denna förordning om det mellan parterna förelåg ett tyst avtalsförhållande, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera. Bevisningen för att styrka att ett sådant tyst avtalsförhållande förelegat ska grunda sig på en rad samstämmiga omständigheter, bland vilka kan ingå förekomsten av långvariga affärsförbindelser, lojalitet mellan parterna, transaktionernas regelbundenhet och förändring över tiden i fråga om kvantitet och värde, eventuella avtal om fakturerat pris och/eller givna rabatter, samt den korrespondens som skett.

Den andra frågan

29 Genom den andra frågan önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artikel 5.1 b i Bryssel I-förordningen ska tolkas så, att långvariga affärsförbindelser, som dem som är i fråga i det nationella målet, ska kvalificeras som ett ”avtal om försäljning av varor” eller snarare som ett ”avtal om utförande av tjänster” i den mening som avses i denna bestämmelse.

30 Inledningsvis bör det klargöras att de anknytningskriterier för behörig domstol som föreskrivs i artikel 5.1 b i Bryssel I-förordningen endast är tillämpliga om den nationella domstol, som har att pröva tvisten mellan parter som har haft långvariga affärsförbindelser, skulle komma fram till att dessa affärsförbindelser grundar sig på ett ”avtal om försäljning av varor” eller ett ”avtal om utförande av tjänster”, i den mening som avses i denna bestämmelse.

31 En sådan kvalificering innebär att behörighetsregeln i artikel 5.1 a inte kan tillämpas i det nationella målet. Det framgår nämligen av hierarkin mellan leden a, b och c i nämnda bestämmelse att behörighetsregeln i artikel 5.1 a i förordningen endast blir gällande alternativt och om inget annat följer av behörighetsreglerna i artikel 5.1 b (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 december 2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, punkt 42).

32 Domstolen har konstaterat, beträffande uppfyllelseorten för förpliktelser enligt både avtal om försäljning av varor och avtal om utförande av tjänster, att detta anknytningsmoment har getts en fristående definition i artikel 5.1 b i Bryssel I-förordningen, för att stärka målen att göra reglerna om domstols behörighet mer enhetliga och förutsebara (dom av den 19 december 2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, punkt 32).

33 Domstolen har även slagit fast att det enligt artikel 5.1 b i Bryssel I-förordningen för avtal om försäljning av varor respektive tillhandahållande av tjänster är den karakteristiska avtalsförpliktelsen som är anknytningsmoment för att bestämma behörig domstol (dom av den 25 februari 2010, Car Trim, C-381/08, EU:C:2010:90, punkt 31 och där angiven rättspraxis).

34 Av detta följer att ett avtal vars karakteristiska förpliktelse är leverans av en vara ska kvalificeras som ”försäljning av varor” i den mening som avses i artikel 5.1 b första strecksatsen i Bryssel I-förordningen (dom av den 25 februari 2010, Car Trim, C-381/08, EU:C:2010:90, punkt 32).

35 En sådan kvalificering kan tillämpas på en långvarig affärsförbindelse mellan två näringsidkare när förbindelsen är begränsad till successiva avtal som vart och ett avser leverans och avhämtning av varor. Däremot stämmer den inte överens med systematiken i ett typiskt distributionsavtal, vilket

kännetecknas av en ramöverenskommelse med leverans- respektive inköpsåtaganden som ingås för framtiden av två näringsidkare (se, analogt, dom av den 19 december 2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, punkt 36).

36 För det fall att ett eventuellt avtal som ingåtts muntligen eller tyst i förevarande fall kvalificeras som ”försäljning av varor”, ankommer det därefter på den hänskjutande domstolen att avgöra om angivelsen av *”Ex Works”*, som nämns i punkt 10 ovan, på ett systematiskt sätt förekommer i de successiva avtalen mellan parterna. Om så är fallet, ska varorna anses vara levererade på Granarolos fabrik i Italien och inte till Ambrosis säte i Frankrike.

37 Vad gäller frågan huruvida ett avtal kan kvalificeras som avtal om ”utförande av tjänster” i den mening som avses i artikel 5.1 b andra strecksatsen i Bryssel I-förordningen, ska det erinras om att domstolen har slagit fast att begreppet ”tjänster” i nämnda bestämmelses mening åtminstone innebär att den som utför tjänsten utför en bestämd verksamhet mot ersättning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 december 2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, punkt 37 och där angiven rättspraxis).

38 Vad gäller definitionens första kriterium, det vill säga att det ska vara fråga om en verksamhet, framgår det av domstolens praxis att detta kräver ett faktiskt handlande och att det inte räcker med ett avstående från att handla. Som domstolen redan har fastslagit – avseende en situation där de faktiska omständigheterna liknande dem som är i fråga i det nationella målet – motsvarar detta kriterium – när det gäller avtal om att den ena parten ska distribuera den andra partens produkter – den karakteristiska prestationen som utförs av den part som genom att distribuera varorna medverkar till att sprida de berörda produkterna.

39 Distributören kan, tack vare den leveransgaranti som denne kan åtnjuta enligt ett sådant avtal och, i förekommande fall, dennes deltagande i leverantörens affärsstrategi, framför allt i de säljfrämjande åtgärderna – omständigheter som det ankommer på den nationella domstolen att fastställa – erbjuda kunderna sådana tjänster och fördelar som inte kan erbjudas av någon som enbart är återförsäljare, och distributören har därmed möjlighet att erövra en större andel av den lokala marknaden för leverantörens produkter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 december 2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, punkt 38 och där angiven rättspraxis).

40 Vad gäller det andra kriteriet, det vill säga att en ersättning ska utgå som motprestation för verksamheten, konstaterar domstolen att kriteriet inte kan ges den restriktiva innebörden att det måste röra sig om utbetalning av ett penningbelopp. Någon sådan restriktion krävs nämligen inte, vare sig med hänsyn till den mycket allmänna lydelsen i artikel 5.1 b andra strecksatsen i Bryssel I-förordningen eller för att bestämmelsens närhets- och enhetlighetssyften ska uppnås (dom av den 19 december 2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, punkt 39).

41 Det ska i detta sammanhang beaktas att ett distributionsavtal, som huvudregel, bygger på att distributörer har blivit utvalda av leverantören. Detta urval kan ge distributörerna en konkurrensfördel genom att dessa ensamma har rätt att sälja leverantörens produkter inom ett visst geografiskt område eller åtminstone genom att det är ett begränsat antal distributörer som åtnjuter denna rätt. Dessutom ger ett distributionsavtal ofta distributörerna rätt till stöd i form av tillgång till reklammaterial, kunskapsöverföring genom utbildning och även betalningslättnader. För distributörerna motsvarar dessa fördelar, som det ankommer på den nationella domstolen att fastställa huruvida de föreligger, sammantaget ett ekonomiskt värde som kan betraktas som en ersättning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 december 2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, punkt 40).

42 Av detta följer att ett eventuellt distributionsavtal som innehåller dessa typiska beståndsdelar kan kvalificeras som ett ”avtal om utförande av tjänster” vid tillämpningen av behörighetsregeln i artikel 5.1 b andra strecksatsen i Bryssel I-förordningen (dom av den 19 december 2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, punkt 41).

43 I förevarande fall ankommer det på den hänskjutande domstolen att bedöma samtliga omständigheter och förhållanden som kännetecknar den verksamhet som Ambrosi utfört i Frankrike för att sälja Granarolos produkter på marknaden i den medlemsstaten.

44 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den andra frågan besvaras enligt följande. Artikel 5.1 b i Bryssel I-förordningen ska tolkas så, att långvariga affärsförbindelser, som dem som är i fråga i det nationella målet, ska kvalificeras som ett ”avtal om försäljning av varor” när den karakteristiska förpliktelsen i avtalet i fråga är att leverera en vara eller ett ”avtal om utförande av tjänster” om denna förpliktelse är att tillhandahålla tjänster, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att avgöra.

Rättegångskostnader

45 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

1) **Artikel 5.3 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas så, att en talan om ersättning på grund av ett plötsligt brytande av långvariga affärsförbindelser, som den som är i fråga i det nationella målet, utgör inte en talan om skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i denna förordning om det mellan parterna förelåg ett tyst avtalsförhållande, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera. Bevisningen för att styrka att ett sådant tyst avtalsförhållande förelegat ska grunda sig på en rad samstämmiga omständigheter, bland vilka kan ingå förekomsten av långvariga affärsförbindelser, lojalitet mellan parterna, transaktionernas regelbundenhet och förändring över tiden i fråga om kvantitet och värde, eventuella avtal om fakturerat pris och/eller givna rabatter, samt den korrespondens som skett.**

2) **Artikel 5.1 b i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att långvariga affärsförbindelser, som dem som är i fråga i det nationella målet, ska kvalificeras som ett ”avtal om försäljning av varor” när den karakteristiska förpliktelsen i avtalet i fråga är att leverera en vara eller ett ”avtal om utförande av tjänster” om denna förpliktelse är att tillhandahålla tjänster, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att avgöra.**

Underskrifter